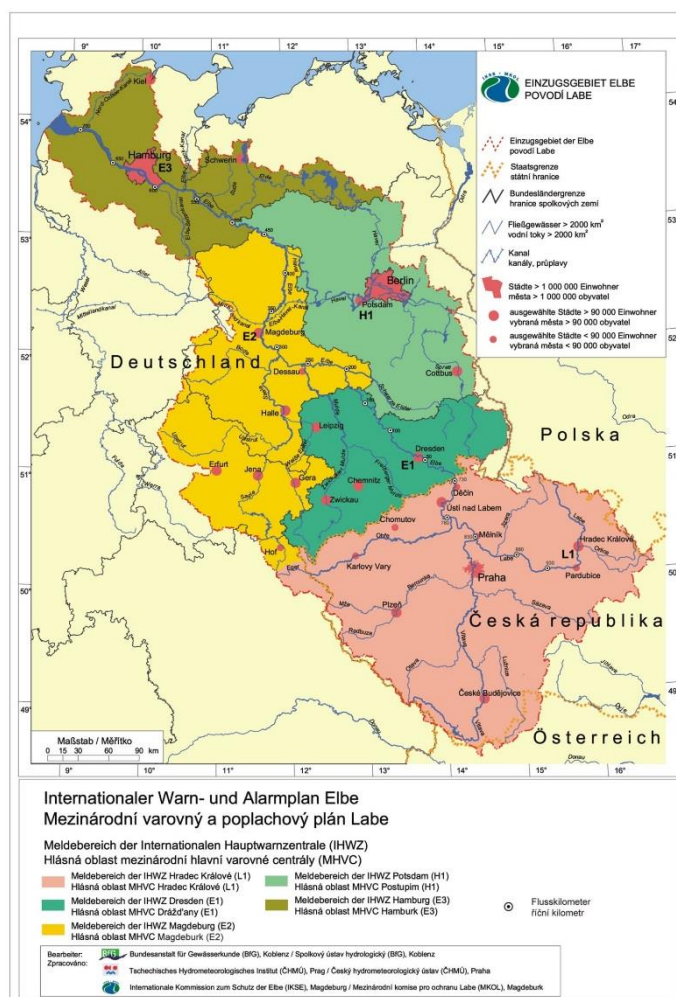

Mezinárodní varovný a poplachový plán Labe Přehled hlášení v období 01/2007 – 12/2018

1. Úvod

V případě havarijního znečištění vod na vodním toku je bezpodmínečně nutné o nastalé situaci co nejrychleji informovat dotčené subjekty níže na toku. Proto byl „Mezinárodní varovný a poplachový plán Labe“ (MVPPL) jedním z prvních dokumentů, které schválila Mezinárodní komise pro ochranu Labe (MKOL) bezprostředně po svém založení v roce 1991. MVPPL je jednotný varovný a poplachový systém, umožňující přenos informací o místě, času a rozsahu havarijního znečištění vod v povodí Labe. Mimořádný význam má MVPPL zejména v případě havárií, přesahujících státní hranice.

Hlavní strukturu MVPPL (obrázek 1) tvoří 5 mezinárodních hlavních varovných centrál (MHVC), z toho jedna v České republice (Hradec Králové) a 4 v Německu (Dražďany, Magdeburk, Postupim a Hamburk).

Obrázek 1: Oblast působnosti mezinárodních hlavních varovných centrál

MVPPL je neustále upravován podle nových poznatků a zkušeností. Od roku 1991 byl proto pětkrát přepracován (1995, 2004, 2006, 2012, 2018). V roce 2004 byl do MVPPL mimo jiné zařazen „Poplachový model Labe“ (ALAMO), který umožňuje provést v případě havarijního znečištění vod odhad doby dotoku, trvání a maximální koncentrace vlny škodlivých látek v profilech na Labi pod místem havárie. V lednu 2017 byl ALAMO rozšířen o přítoky Vltavu a Sálu. Přípravuje se další rozšíření o Bílinu.

Na základě výsledků vyhodnocení kyanidové havárie, ke které došlo 9. 1. 2006 v důsledku úniku koncentrovaných silně toxických odpadních kyanidových vod z Lučebních závodů Draslovka, a.s. Kolín (LZD), byl MVPPL v roce 2006 přepracován a byla změněna pravidla pro rozesílání hlášení.

Hlavní úpravy při aktualizaci v roce 2006:

- Bylo stanoveno, že kromě případů náhlého znečištění látkami ohrožujícími jakost vody v povodí Labe, které by mohlo mít výrazný dopad v oblasti působnosti níže ležící mezinárodní hlavní varovné centrály (MHVC), je třeba podávat také hlášení o haváriích na Labi, u nichž lze očekávat, že vyvolají mimořádný zájem hromadných sdělovacích prostředků nebo veřejnosti.
- Hlášení bylo doplněno o informaci, zda se očekává zasažení (výrazné ovlivnění jakosti vody) oblasti působnosti níže ležící MHVC, včetně odhadu času zasažení.

V rámci úprav v roce 2012 byl doplněn postup pro informování o nehlášeném znečištění (rozesíláno proti proudu řeky) pro případ zjištění neznámého znečištění, u kterého lze předpokládat původ ve výše položené části povodí. Tento nástroj MVPPL zatím nebyl využit.

Hlavní úpravy při aktualizaci v roce 2018:

- Byla doplněna další kategorie hlášení, a to „překročení varovných prahových hodnot“. Do přílohy 5 MVPPL byl zařazen list 3 s prahovými hodnotami (koncentrace vybraných látek zjištěných ve vodné fázi nebo v plaveninách) pro hraniční profil Hřensko/Schmilka, při jejichž překročení je třeba zaslat hlášení dle MVPPL.
- Byly upraveny a aktualizovány formuláře hlášení.

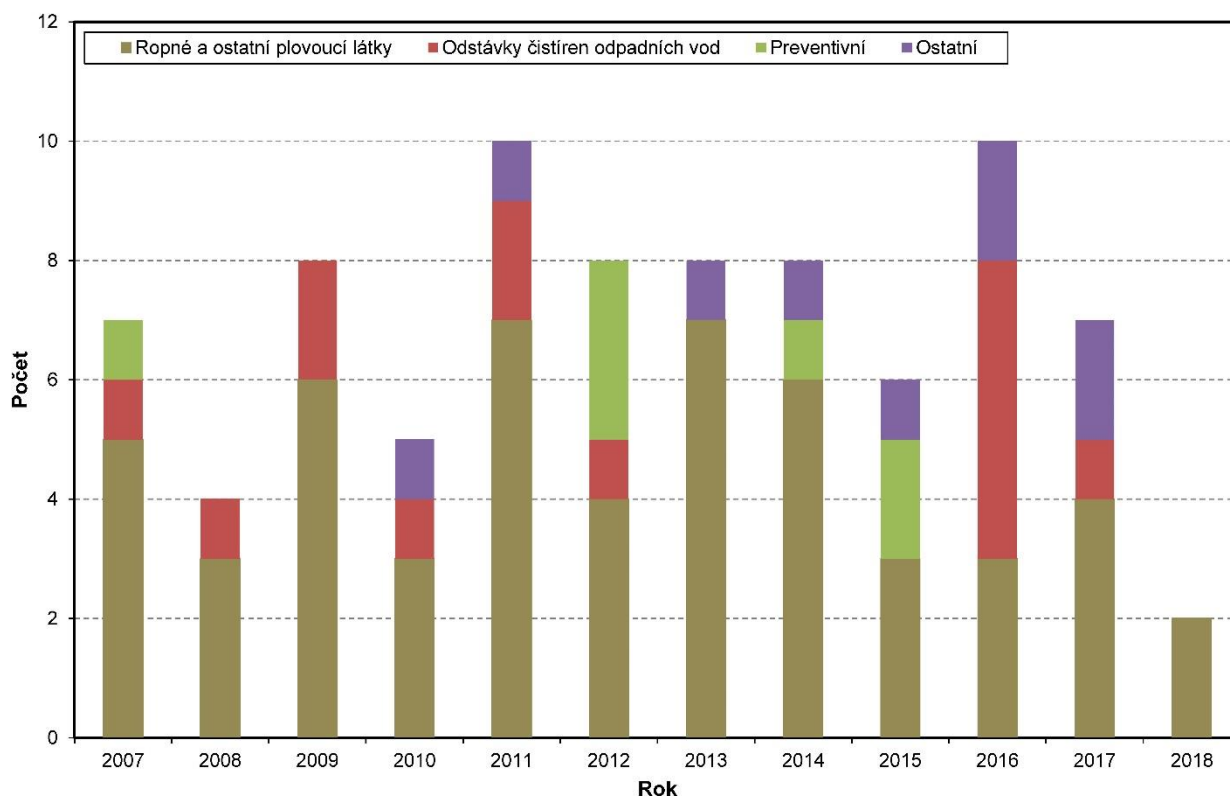
2. Přehled hlášení od roku 2007

Souhrnný přehled hlášení MVPPL od ledna 2007 do prosince 2018 je uveden v dodatku 1.

Hlavním důvodem (64 % případů) pro zaslání hlášení byly ropné a ostatní plovoucí látky. V 7 případech bylo zasláno preventivní hlášení (viz tabulka 1, resp. obrázek 2), i když bylo zřejmé, že se nejedná o havarijní znečištění (např. pyl a další rostlinný materiál).

Tabulka 1: Důvody hlášení MVPPL v období 01/2007 – 12/2018

Rok	Ropné a ostatní plovoucí látky	Odstávky ČOV	Preventivní	Ostatní	Celkem
2007	5	1	1	0	7
2008	3	1	0	0	4
2009	6	2	0	0	8
2010	3	1	0	1	5
2011	7	2	0	1	10
2012	4	1	3	0	8
2013	7	0	0	1	8
2014	6	0	1	1	8
2015	3	0	2	1	6
2016	3	5	0	2	10
2017	4	1	0	2	7
2018	2	0	0	0	2
2007 – 2018	53	14	7	9	83

Obrázek 2: Důvody hlášení MVPPL v období 01/2007 – 12/2018

Od roku 2007 se v počtech a v charakteru hlášení intenzivně odráží skutečnost, že jsou podávána hlášení nejen o významných havarijních znečištěních, ale také o případech, které mohou vyvolat zájem médií a veřejnosti. Hlavním cílem těchto hlášení je včasné předání korektních informací příslušným úřadům tak, aby se zabránilo případným nedorozuměním a šíření zkreslených informací.

Z 83 hlášených případů od roku 2007 (u žádného nedošlo k úhynu ryb) pouze 19 dosáhlo nebo překročilo index havarijního znečištění vod 2 (dle přílohy 5 MVPPL), který je udáván jako orientační kritérium MVPPL. Havárie, které překročí toto kritérium, je třeba z preventivních důvodů vždy hlásit. Těchto 19 případů navíc zahrnuje 11 odstávek čistíren odpadních vod (plánované či v důsledku povodní nebo poruchy), které neměly významný vliv na jakost vody v Labi. Ze zbývajících 8 případů byly 4 hlášené německými MHVC (Magdeburk a Hamburk) a 4 českou MHVC

v Hradci Králové (viz tabulka 2). V 6 případech se jednalo o ropné látky, přičemž uniklá množství se pohybovala mezi 1,5 až 6 m³. Ve dvou případech se jednalo o únik hasebních vod do řeky Bíliny:

- cca 10 000 m³ hasebních vod při požáru v areálu podniku Unipetrol RPA, s.r.o., Litvínov. Mimořádný monitoring kvality vody v Labi v profilu Labe – Děčín neprokázal významné změny kvality vody v Labi.
- cca 3 500 m³ hasebních vod při likvidaci požáru skládky komunálního odpadu. Vliv na jakost vody v Labi událost neměla, pouze lokální vliv na Mračném potoce a částečně v Bílině.

Tabulka 2: Počty hlášení jednotlivých MHVC v období 01/2007 – 12/2018

MHVC	Počet hlášení	z toho index havarijního znečištění vod ≥ 2
Hradec Králové	69	15 (z toho 11krát odstávka čistírny odpadních vod)
Drážďany	5	0
Magdeburk	3	1
Postupim	0	0
Hamburk	6	3

Od roku 2007 nedošlo k žádné vážné havárii, která by výrazně ovlivnila jakost vody v Labi. MVPPL, který zajišťuje přenos informací o případech havarijního znečištění vod na celém toku Labe, má mimořádný význam především při předávání informací z České republiky do Spolkové republiky Německo. Proto jsou na českém úseku Labe v blízkosti česko-německého hraničního profilu pečlivě monitorovány a mezinárodní hlavní varovnou centrálou v Hradci Králové prostřednictvím hlášení MVPPL dále předávány také informace k nevýznamným případům havarijního znečištění vod i případná podezření na možné znečištění. Dokladem toho je, že 53 z celkového počtu 83 hlášených případů se vztahuje k 45 km dlouhému českému úseku Labe (případně k přítokům Labe zaústěným v tomto úseku) mezi Ústím nad Labem a česko-německým hraničním profilem. Uvedené skutečnosti se odráží ve velmi vysokém počtu hlášení z MHVC v Hradci Králové (83 % všech hlášení), přičemž počty hlášení jednotlivých MHVC k případům větších havarijních znečištění jsou srovnatelné (tabulka 2).

Dodatky:

Dodatek 1: Přehled hlášení MVPPL v období 01/2007 – 12/2018

Dodatek 1: Přehled hlášení MVPPL v období 01/2007 – 12/2018

Čís.	Datum případu	Místo	Tok	Říční km*	Látka	Množství	Hlášení odeslala MHVC	WRI
1	01.02.07	Turnov	Úpa	49**	motorová nafta	0,5 m ³	Hradec Králové	1 – 2
2	06.02.07	Praha	Vltava	55,7**	látky na bázi olejů	n	Hradec Králové	–
3	01.03.07	Přístav Bützfleth	Labe		těžký olej	3 m ³	Hamburk	2
4	16.03.07	okolí Akenu	Labe	267–268	látky na bázi olejů	n	Magdeburk	–
5	25.07.07	Děčín-Loubí	Labe	738,5	motorový olej	<0,010 m ³	Hradec Králové	<1
6	14.09.07	Ústí nad Labem	Labe	765	n	n (pěna na toku)	Hradec Králové	–
7	12.10.07	Ústí nad Labem-Neštětice	Labe	760,4	odpadní vody, odstávka ČOV z důvodu údržby	2 000 m ³	Hradec Králové	>2
8	09.01.08	Praha Trója – ÚČOV	Vltava	43**	odpadní vody – porucha ÚČOV Praha	3,5 m ³ /s	Hradec Králové	>2
9	05.05.08	Libčice nad Vltavou	Vltava	27**	hydraulický olej	<0,1 m ³	Hradec Králové	1
10	16.07.08	mezi 591 – 592 km	Labe	591–592	motorová nafta	6 m ³	Hamburk	2 – 3
11	12.12.08	Ústí nad Labem	Labe	764	motorová nafta	0,1 – 0,15 m ³	Hradec Králové	1
12	01.06.09	Prostřední Žleb	Labe	736,5	ropná látka	0,01 m ³	Hradec Králové	<1
13	15.06.09	Ústí nad Labem	Labe	770,8	rostlinný olej	3,5 m ³	Hradec Králové	2
14	23.07.09	Děčín-Staré Město	Labe	737	ropná látka	0,4 m ³	Hradec Králové	1 – 2
15	28.08.09	Děčín-Křešice	Labe	745	biodiesel + voda	n	Hradec Králové	–
16	03.09.09	Ústí nad Labem-Neštětice	Labe	760,4	odpadní vody (porucha ČOV)		Hradec Králové	>2
17	06.10.09	Děčín	Labe	741,5	nafta	0,02 m ³	Hradec Králové	<1
18	07.10.09	Lovosice	Labe	785,8	odpadní vody (porucha ČOV Lovosice)	0,015 m ³ /s	Hradec Králové	>2
19	23.12.09	Litvínov	Bílý potok		ropné látky	n	Hradec Králové	–
20	10.02.10	Fels-Werke Rübeland	Schwefeltalbach – Mühlenbach – Bode – přehrada Wendefurth		starý olej	3 m ³	Magdeburk	2
21	29.05.10	Hřensko	Labe	728	lehký topný olej	0,1 m ³	Hradec Králové	1
22	19.06.10	Tušimice	Lužický potok		hasební voda	n	Hradec Králové	–
23	08.–09.08.10	Labe	Labe		odstavení čistíren odpadních vod (ČOV) z provozu v důsledku povodňových průtoků		Hradec Králové	>2
24	08.12.10	Přístav Brunsbüttel	Labe		mazací olej	5 m ³	Hamburk	2 – 3

Čís.	Datum případu	Místo	Tok	Říční km*	Látka	Množství	Hlášení odeslala MHVC	WRI
25	14.01.11	Labe (od Litoměřic po státní hranice)			odstavení čistíren odpadních vod (ČOV) z provozu v důsledku povodňových průtoků, odstavení ČOV Lo-vochemie (byla přijata opatření, včetně odstavení výroby, aby nedošlo k zásadní změně v kvalitě vypouštěných odpadních vod z areálu)		Hradec Králové	>2
26	24.01.11	Ústí nad Labem	Labe	767	manganistan draselný	n	Hradec Králové	–
27	29.03.11	Ústí nad Labem-Velké Březno	Homolský potok – Labe	755,5 (ř. km Labe)	nafta	0,2 m ³	Hradec Králové	1
28	02.05.11	Libochovany	Labe	779,30	motorový olej	0,01 – 0,02 m ³	Hradec Králové	<1
29	01.06.11	Gauernitz	Labe	73,9	motorový a převodový olej	cca 0,02 m ³	PD Oberes Elbtal – Osterzgebirge, (Drážďany)	<1
30	06.06.11	Ústí nad Labem	Labe	765	nafta	0,05 m ³	Hradec Králové	<1
31	25.06.11	Ústí nad Labem	Labe	762	kafilerní tuk	20 t (na komunikaci)	Hradec Králové	<1
32	29.08.11	Ústí nad Labem	Labe	760,4	odpadní vody, porucha ČOV Neštěmice	0,03 – 0,2 m ³ /s	Hradec Králové	>2
33	19.10.11	Ústí nad Labem-Vaňov	Labe	768,4	nafta, olej	0,15 m ³	Hradec Králové	1
34	30.11.11	Děčín	Labe	739,12	nafta	0,02 m ³	Hradec Králové	<1
35	02.01.12	Děčín	Labe	742	květiny a rostliny		Hradec Králové	–
36	06.02.12	Dvůr Králové nad Labem	Labe	1034	odstávka ČOV / odpadní vody	0,07 m ³ /s	Hradec Králové	>2
37	29.03.12	Pardubice	Labe	960	ropné látky	max. 0,003 m ³	Hradec Králové	<1
38	12.05.12	Děčín	Labe	737	pyl z květin		Hradec Králové	–
39	29.07.12	Děčín	Labe	740,6	biologický materiál		Hradec Králové	–
40	17.08.12	Děčín-Křešice	Labe	744,1	nádní vody (směs vody s ropnými látkami)	n	Hradec Králové	–
41	05.11.12	Ústí nad Labem	Labe	765	ropná látka	1,5 m ³	Hradec Králové	2
42	14.12.12	Litvínov	Bílina	40**	ropné látky	n	Hradec Králové	–
43	10.01.13	Štětí	Labe	823,2	n	n	Hradec Králové	–
44	07.06.13	Děčín, Loubí	Labe	737,5	ropné látky (vyjeté oleje)	n	Hradec Králové	–
45	14.07.13	Mělník, Dolní Beřkovice	Labe	830,5	motorový olej	0,05 m ³	Hradec Králové	<1
46	26.07.13	Velké Březno	Labe	756	motorový olej	0,002 m ³	Hradec Králové	<1
47	02.10.13	Hřensko	Labe	730	látky olejového charakteru	cca 0,002 m ³	Hradec Králové	<1
48	07.10.13	Bílina	Bílina	35,4**	nafta	0,2 m ³	Hradec Králové	1
49	20.10.13	Hřensko	Labe	728,1	neznámá ropná látka	n	Hradec Králové	–

Čís.	Datum případu	Místo	Tok	Říční km*	Látka	Množství	Hlášení odeslala MHVC	WRI
50	06.11.13	Česká Kamenice	Kamenice	23**	ropné látky (mazut)	n	Hradec Králové	–
51	24.02.14	Děčín	Labe	739,3	olej	n	Hradec Králové	–
52	23.07.14	Heidenau	Labe	38,5	nátěrová barva	<0,5 m ³	Drážďany	<1
53	14.09.14	Labe – soutok s Kamenicí	Labe	728,1	ropné látky	0,0001 m ³	Hradec Králové	<1
54	25.09.14	Děčín-Čertova voda	Labe	734	převodový olej	cca 0,02 m ³	Hradec Králové	<1
55	09.10.14	Hřensko	Labe	729,6	nafta	cca 0,02 m ³	Hradec Králové	<1
56	12.10.14	Děčín	Labe	745	biologická pěna	n	Hradec Králové	–
57	16.10.14	Dolní Žleb	Labe	731,5	převodový olej	max. 0,02 m ³	Hradec Králové	<1
58	27.12.14	Dolany	Vltava	27,38	minerální olej z malé vodní elektrárny (MVE)	cca 0,01 m ³	Hradec Králové	<1
59	23.01.15	Köhlbrand / přístavy Rugenberger Hafen / Waltershofer Hafen	Labe	628	plynový olej	0,24 m ³	Hamburk	1
60	09.04.15	Praha Trója – ÚČOV	Vltava	43**	zhoršené odstraňování dusíku v ČOV (limity pro jakost vody na odtoku z ČOV nebyly překročeny)	n	Hradec Králové	–
61	29.05.15	Sebnitz, Goßdorf-Kohlmühle	Vilémovský potok (Sebnitz)	2**	dioktylfталát	cca 5 m ³	LRA Sächsische Schweiz – Osterzgebirge (Drážďany)	1 – 2
62	26.07.15	Děčín	Labe	739–741	rostlinný olej	cca 0,002 m ³	Hradec Králové	<1
63	13.08.15	Litvínov	Bílina	53,5**	hasební vody (požár v areálu podniku Unipetrol RPA, s.r.o., Litvínov)	cca 10 000 m ³	Hradec Králové	5 ¹⁾
64	26.10.15	Hřensko	Labe	727	látka biologického charakteru, biologický film z listí	n	Hradec Králové	–
65	02.02.16	ČOV Ústí nad Labem – Neštětice	Labe	760,4	odpadní voda (mimořádná událost na ČOV Neštětice)	n	Hradec Králové	–
66	21.02.16	Děčín	Labe	739,5	benzín	n	Hradec Králové	–
67	29.03.16	Rtyně nad Bílinou	Bílina	cca 16**	n (na hladině pěna v místě překážek v toku, zakalená a po naftalinu zapáchající voda)	n	Hradec Králové	–
68	17.05.16	ČOV Ústí nad Labem – Neštětice	Labe	764,9 a 760,4	odstávka čistírný odpadních vod – komunální odpadní vody bez odpadních vod Spolchemie)	0,2 m ³ /s	Hradec Králové	>2
69	20.05.16	Heidenau	Labe	37,3	požár v galvanovně, hasební voda s těžkými kovy	n	Drážďany	–
70	01.06.16	ČOV Ústí nad Labem – Neštětice	Labe	760,4	odpadní vody	n	Hradec Králové	–
71	29.08.16	Ústí nad Labem – Lovosice	Labe	774–784	neznámá plovoucí látka	n	Hradec Králové	–
72	13.09.16	ČOV Ústí nad Labem – Neštětice	Labe	765	odlehčování odpadních vod v důsledku výpadku energie	cca 1 000 m ³	Hradec Králové	3

Čís.	Datum případu	Místo	Tok	Říční km*	Látka	Množství	Hlášení odeslala MHVC	WRI
73	19.09.16	ČOV Ústí nad Labem – Neštěmice	Labe	765	odlehčování odpadních vod (plánovaná odstávka ČOV)	cca 22 000 m ³	Hradec Králové	4
74	15.11.16	Děčín – Loubí	Labe	737,5	únik ropné látky	n	Hradec Králové	–
75	15.01.17	Magdeburk, na úrovni městské části Prester	Labe	322	ropná látka	n	Magdeburk	–
76	04.04.17	Dolany	Vltava	27,38	únik oleje z hydrauliky jezu	0,45 m ³	Hradec Králové	1 – 2
77	25.04.17	Hamburk – Veddel	Labe (Nordelbe)	615,7	nafta (únik z lodi)	n	Hamburk	–
78	01.07.17	Hamburk – Othmarschen	Labe	627-630	n (bílé hrušky o velikosti od několika milimetrů až po velikost pěsti)	n	Hamburk	–
79	27.07.17	Štětí – ČOV Mondí	Labe	820,5	plánovaná odstávka ČOV (drcená dřevní hmota)	n	Hradec Králové	–
80	30.08.17	Litvínov	Bílina	80**	průnik hasebních vod při likvidaci požáru skládky komunálního odpadu do povrchových vod – hasební vody, pěnidla a produkty hoření	3 500 m ³	Hradec Králové	4
81	01.12.17	46,5 km dálnice D1, obec Psáče	Blanice - Sázava	4,5**	vodou ředitelná barva na bázi latexu	10 m ³	Hradec Králové	1
82	08.02.18	Centrální přístav Ústí nad Labem – Krásné Březno	Labe	762,801	hydraulický olej	0,02 m ³	Hradec Králové	<1
83	11.12.18	Bad Schandau, staveniště Elbkai	Labe	10,5	hydraulický olej	0,01 m ³	LRA Sächsische Schweiz – Osterzgebirge (Drážďany)	<1

Vysvětlivky:

WRI index havarijního znečištění vod dle přílohy 5 MVPPL

n není známo

* Používané říční kilometráže Labe začínají na státních hranicích České republiky a Německa říčním kilometrem 730 pro českou část Labe, resp. říčním kilometrem 0 pro německou část Labe. Pro českou část Labe je počítána proti proudu a pro německou část po proudu toku Labe. V úseku mezi říčním kilometrem 730 až 726,6 české resp. 0 až 3,4 německé kilometráže tvoří státní hranici osa toku Labe.

** říční km přítoku

1) Ve dnech 15. 8. až 17. 8. 2015 byl realizován mimořádný monitoring kvality vody v Labi v profilu Labe - Děčín. Při hodnocení výsledků těchto rozborů je možné konstatovat, že nebyly prokázány žádné nálezy, které by svědčily o významných změnách kvality vody v Labi.